Vantaa

Lausunto Lemminkäinen Infra Oy:n Kiilan kiertotalouskeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

VD/9221/11.00.03.00/2017

KR/KHI/MRA

Asia
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena Vantaan ympäristönsuojeluviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa Lemminkäinen Infra Oy:n Kiilan kiertotalouskeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunnon antamisen määräaikaa on jatkettu 24.11.2017 saakka.

Arviointiohjelma on 18.10. – 16.11.2017 ollut yleisön nähtävänä Vantaan ja Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksissa sekä internetissä http://www.ymparisto.fi/KiilankiertotalouskeskusYVA.

Tausta
Lemminkäinen Infra Oy:llä on ollut vireillä ympäristölupahakemus kiviaineksen louhinnalle ja murskaukselle Hanskalliontiellä. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään 22.6.2016 edellyttänyt hankkeelta ympäristövaikutusten arviointia. YVA-lain tarkoittama menettely pitää sisällään YVA-ohjelman ja YVA-selostuksen. Arviointimenettelyn päätyttyä hanke etenee maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaisiin lupaharkintoihin, joissa toimivaltaisena lupaviranomaisena on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Vantaan ympäristölautakunnassa vireillä ollut ympäristölupahakemus on otettu pois vireiltä. Nyt on kyseessä YVA-ohjelman lausuntopyyntö.

Hankkeen kuvaus
Lemminkäinen Infra Oy:llä on tarkoitus perustaa kiertotalouskeskus Vantaan Kiilaan osoitteeseen Hanskalliontie 14 (RN:o 92-34-23-1). Alueen pinta-ala on noin kymmenen hehtaaria.

Hanke voidaan jakaa alueen esirakentamiseen ja varsinaiseen valmistus- sekä kierrätystoimintaan. Alueen tasaus edellyttää kallio- ja moreenikiviainesten louhintaa ja kaivua. Esirakentamisen jälkeen kiinteistölle on tarkoitus sijoittaa asfaltti- ja betoniasema sekä murskaamo. Betonin- ja asfaltinvalmistuksen lisäksi alueella vastaanotetaan, käsitellään ja kierrätetään asfalttia, betonia, betonilietettä sekä ylijäämämaita ja –louheita.

Hankealueen kuvaus
Alueen puustoa on poistettu ja varastokenttää rakennettu alueen länsiosassa. Kaakkoisosan poikki kulkee sähkölinja. Alueelle on rekisteröity asfalttiasema, mutta aseman toimintaa ei ole käynnistetty.

Alueella on kalliokumpare, jonka korkein kohta on kiinteistön keskellä tasolla +75. Kiinteistön länsireuna on tasolla +60, itäreuna tasolla +65. Matalin kohta on etelänurkassa tasolla +55. Maaperä koostuu hiekkaisesta moreenista ja sorasta, eteläpuolella on savi- ja silttimaata. Länsinurkassa on turvemaata ja soistuma, joka on ojitettu metsätalouskäyttöön.

<u>Kaavatilanne</u>
Maakuntakaavassa alue rajautuu pohjoisosastaan ylijäämämaiden loppusijoitukseen varattuun alueeseen (EJ3), millä sijaitsee merkittäviä kiviainesvarantoja. Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavassa alueen läpi kulkee 400 kV voimalinja. Lounaispuolelle on merkitty seututievaraus. Tuusulan puoleinen

lähialue on Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa varattu logistiikalle ja logistiikkaintensiiviselle teollisuudelle (LOG).

Vantaan yleiskaavassa alue on maa- ja metsätalousvaltaisella alueella (M), josta pohjoisosa on merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueeksi (ET) määräaikaista maanläjitystä varten. Yleiskaavassa on myös tilavaraus 400 kV:n ilmajohdolle. Luoteispuolella on varaukset ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueelle (TT) ja jätteenkäsittelyalueelle (EJ).

Asemakaavassa kiinteistö on yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta (ET). Alueelle saa sijoittaa katujen ja maanteiden rakentamista sekä muuta rakentamista palvelevia laitoksia, kuten betoni- ja asfalttiaseman. Voimajohtolinja on asemakaavassa vaara-alueena (VA). Länsirajalle on lisäksi merkitty vihervyöhyke. Kaakkoispuoleltaan alue rajautuu lähivirkistysalueeseen (VL, Slättbackanmetsä). Lounaispuolella on Kehätien IV linjavaraus (LT).

Hankealue rajoittuu koillisessa Tuusulan kuntarajaan. Tuusulan osayleiskaavassa alueen itäpuolella on varaus laajalle maa-ainesten ottoalueelle (EO).

Luonto

Hankealueesta lähimmillään noin 500 metriä eteläkaakkoon sijaitsevalla Vähäjoella (Lillån) on Vantaan puolella yleiskaavassa luonnonsuojelualuevaraus. Vähäjokeen pohjoisesta Hanskallion suunnalta laskevan noron varressa on tavattu harvinaista korpisorsimoa. Lähin luonnonsuojelulailla rauhoitettu alue on noin 1,6 kilometriä länteen sijaitseva Katinmäen luonnonsuojelualue.

Liito-orava esiintyy jokivarren metsissä mm. Tuusulan Yrjölän ja Vantaan Kiilan alueella. Hankealueen viereisen Slätbackan metsän ja Vähäjoen välinen metsä on liito-oravalle hyvin soveltuvaa elinympäristöä.

Pinta- ja pohjavedet

Alueen sade- ja sulamisvedet valuvat luontaisesti länsipuolen ojitettuun soistumaan. Ojasto kulkee noin 900 metriä metsän, pellon ja harvan asutuksen kautta etelään, ennen kuin vedet laskevat Vähäjokeen (Lillån). Vähäjoki on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi keskisuureksi savimaiden joeksi. Se laskee 3,3 kilometrin päässä Vantaanjokeen, joka on Natura-alue (FI 0100104). Sekä Vähäjoessa että Vantaanjoessa esiintyy uhanalaisen rauhoitetun vuollejokisimpukan elinympäristöä.

Hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä alueelle ole asennettu pohjavesiputkia. Lähimmät talousvesikaivot ovat noin 300 ... 500 metrin etäisyydellä Kuutamotien varressa. Päijänne-tunneli kulkee lähimmillään noin 800 metrin päässä alueen itäpuolella.

Seudun muut toiminnot

Hankealueen lähiympäristössä sijaitsevat puujätteen käsittelyalue (HSY), kuonankäsittelyalue (HSY) sekä metalliromun käsittelylaitos (Kuusakoski Oy). Hanskalliontien toisella puolella on Seutulan vanha kaatopaikka-alue, romuautojen välivarastoalue (Vantaan kaupunki), paperin ja pahvin paalaustoimintaa (Suomen Paalauskeskus Oy), betonin ja tiilen kierrätyslaitos (Purkupiha Oy), värimetallien kierrätyslaitos (Romu Keinänen Oy) sekä Vantaan Rahtikeskus Oy.

Tuusulassa Senkkerin alueella sijaitsevat Seepsula Oy:n laaja kiviainesalue ja Asfalttikallio Oy:n asfalttiasema. Tuusulan puolelle hankealueen itäpuolelle on suunniteltu kiviaineksen ottoa, maan vastaanottoa ja asfalttiaseman toimintaa.

Vantaan moottorikerholla on maastoliikennelain mukainen lupa trial-, mönkijä- ja enduroharjoituksiin Hanskalliontien eteläpuolisella metsäalueella. Helsinki-Vantaan lentokentän tutka-asema sijaitsee noin 300 m päässä hankealueen rajasta ja lentokenttä noin 2 km päässä.

Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat noin 400 - 600 metrin etäisyydellä lounaassa ja etelässä.

Suunniteltujen toimintojen kuvaus

Esirakentaminen
Moreenimaa irrotetaan kaivamalla ja niitä voidaan seuloa, murskata tai käyttää sellaisenaan maarakennustöissä. Kalliokiviaines louhitaan ja jalostetaan paikalla erilaisiksi rakennustuotteiksi. Louhintatyö koostuu porauksesta, panostuksesta, räjäytyksestä ja ylisuurten lohkareiden rikotuksesta iskuvasaralla.

Esirakentamis- ja tuotantovaiheet voivat olla osittain limittäiset, sillä esirakentamiselta vapautuneille alueille voidaan tuoda esimerkiksi asfalttiasema.

Valmistus- ja kierrätystoiminta
Kiviaineksen murskauksessa raekokoa pienennetään vaiheittain murskainten, seulojen ja kuljettimien avulla. Tontin tasausvaiheessa alueella käytettävät työkoneet ovat niin sanottua mobiilikalustoa, myöhemmin alueelle sijoitetaan kiinteä murskauslaitos.

Asfalttia valmistetaan sekoittamalla kuivattuun ja kuumennettuun kiviainekseen bitumia ja kivituhkaa tai kalkkifilleriä. Kiviaines syötetään syöttösiiloihin, joista kiviaines annostellaan kuljetushihnaa pitkin kiviainesrumpuun kuivattavaksi ja kuumennettavaksi. Kuuma kiviaines seulotaan ja punnitaan vaakojen kautta sekoittimeen. Asfaltin valmistuksessa uusiokäytetään lisäksi alueella murskattua purkuasfalttia.

Valmisbetonia valmistetaan sekoittamalla sementti, vesi ja kiviaines. Betoni syötetään myllystä betoninkuljetusautoon työmaalle kuljetettavaksi. Valmistuksessa voidaan hyödyntää myös tuhkia.

Alueelle tuodaan muualta puhdasta betonia, ylijäämämaita ja louhetta välivarastoitavaksi, jalostettavaksi ja hyödynnettäväksi. Suuri osa alueelle tuotavista materiaaleista hyödynnetään muualla eri rakennuskohteissa, mutta materiaaleja voidaan käyttää alueen tasaukseen ja luiskien viimeistelyyn myös hankealueella.

Betoninvalmistuksessa ja työmailla syntyy ylijäämäbetonia ja betonilietettä. Betonilietteestä erotetaan alueella vesi ja hienoaines. Sitä voidaan kuivatettuna tai sellaisenaan käyttää maarakennuskohteissa, joissa ei ole suuria teknisiä vaatimuksia. Kuivat lietteet on mahdollista rakeistaa apuaineen kuten lentotuhkan avulla tai ne voidaan murskata raekooltaan pienemmiksi.

Kierrätysbetoni murskataan erillisellä iskupalkkimurskaimella tai samalla laitteistolla kuin kivilouhe. Betoni voidaan tarvittaessa pulveroida ennen murskausta raudoituksen poistamiseksi.

Sekä asfaltin- että betoninvalmistuksessa voidaan hyödyntää lentotuhkia, joilla voidaan korvata kalkkifilleriä ja sementtiä.

Kapasiteetti

Hankealueen kokonaispinta-ala on 10,1 hehtaaria ja alue tasataan louhimalla ja kaivamalla. Irrotettava kiviainesmäärä on noin kaksi miljoonaa tonnia. Osa kiviaineksista käytetään kentän tasaukseen, mutta valtaosa kiviaineksesta toimitetaan muihin rakentamiskohteisiin.

Tuotantomääriksi arvioidaan seuraavat:

- alueelta otettava ja jalostettava kallio- ja moreenikiviainekset keskimäärin 120 000 t/a, enintään 250 000 t/a
- alueen valmistuttua muualta tuotava louhe murskattavaksi keskimäärin 500 000 t/a, enintään 1 milj. tonnia vuodessa
- betonijäte 200 000 t/a, mistä noin 5 000 t olisi ruiskubetoni- ja suihkupaalulietettä; purkubetonin seassa voi olla myös tiiltä
- asfaltti noin 500 000 t/a, mistä uusioasfalttia olisi noin 200 000 t/a
- betoniasemalla tuotettu betoni 150 000 t/a
- lentotuhkaa hyödynnettäisiin betoninvalmistuksessa arviolta 10 000 t/a
- ylijäämämaiden kierrätys 1 000 000 t/a

Veden käyttö ja hulevedet
Vettä käytetään betonin- ja asfaltinvalmistuksessa, alueen ja prosessien pölynsidonnassa sekä työntekijöiden sosiaalitiloissa. Veden saantiin, samoin kuin jätevesien käsittelyyn haetaan ratkaisua menettelyn aikana. Alueen sade- ja sulamisvedet johdetaan kaadoilla kaakkoisreunaan ja edellyttävät vähintään viivytystä tai laskeutusta. Hulevesijärjestelyt suunnitellaan ja mitoitetaan tarkemmin arviointimenettelyn aikana.

Toiminta-aika
Alueella on suunniteltu toimittavan pääsääntöisesti arkisin maanantaista perjantaihin klo 6-22, melua aiheuttavan toiminnan osalta (louhinta, rikotus, murskaus) klo 7– 22. Kuljetuksia voi olla myös viikonloppuisin ja normaalin toiminta-ajan ulkopuolella. Betoni- ja asfalttiasema voi satunnaisesti toimia ympäri vuorokauden, esimerkiksi erikoisvalu- tai asfaltointiurakan yhteydessä.

Toiminnassa voi olla tuotantokatkoksia tai toiminta voi muuten olla jaksoittaista. Asfalttiaseman toiminta keskittyy sulaan kauteen, samoin betoniaseman toiminta pääsääntöisesti. Alueen tasauksen yhteydessä kiviaineksen louhinta- ja jalostustoiminta voi myös olla jaksoittaista.

Arvioitavat vaihtoehdot
Hankevaihtoehdoissa tarkastellaan tontin tasauksen vaikutusta toimintakapasiteetin ja suunniteltujen toimintojen mukaisiin ympäristövaikutuksiin.

VE0
Vaihtoehdon toteutuessa hankesuunnitelmat eivät toteudu tai niitä ei toteuteta. Vaihtoehdossa arvioidaan alueen nykykäyttöä ja hankkeen toteutumatta jäämisen vaikutuksia, esimerkiksi asemakaavan toteutumiseen. Arviointimenettelyn aikana pyritään selvittämään myös, voiko hankealueen toimintaa tukea tai osan toiminnoista korvata hankkeesta vastaavan muiden hankealueiden toiminnoilla.

VE1
Alue tasataan asemakaavan mukaisiin korkotasoihin +54.00 ...+59.00. Alueelta on hyödynnettävissä 900 000 m^3ktr (2 milj. tonnia) moreeni- ja kalliokiviaineksia. Keskimääräisellä vuosituotannolla tasauksen kesto on noin 13 vuotta toiminnan aloittamisesta. Asfaltin- ja betoninvalmistus sekä kiertotaloustoiminta on suunniteltu alueelle sijoitettavaksi toistaiseksi, samoin kuin VE2:ssa.

VE2
Hankealue tasataan korkotasoon +59.00 ... +60.00. Alueelta on hyödynnettävissä noin 650 000 m^3ktr (1,4 milj. tonnia) moreeni- ja kalliokiviaineksia. Tasauksen kesto on noin 10 vuotta.

Arvioitavat vaikutukset

Vaikutusalue ja ajoittuminen
Vaikutusalueet on jaettu hankkeen melu- ja pölyvaikutusetäisyyksien perusteella 300 metrin lähivaikutusalueeseen ja 700 metrin kaukovaikutusalueeseen. Arviointimenettelyn aikana rajauksia tullaan tarkentamaan tehtävien erillisselvitysten perusteella. Rajauksessa otetaan huomioon myös hankkeen ja muiden hankkeiden yhteisvaikutukset.

Vaikutusten ajoittuminen riippuu valittavasta hankkeen toteuttamisvaihtoehdosta ja osin hankkeesta vastaavasta riippumattomista tekijöistä, esimerkiksi rakentamisen suhdannevaihteluista. Arviointiselostuksessa esitetään hankevaihtoehtojen vaikutusten ajoittumista aikajanalla.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö
Nykyinen maankäyttö- ja kaavoitustilanne sekä vireillä olevat maankäyttösuunnitelmat kuvataan. Erityistä huomiota kiinnitetään hankealueen lähialueen asutukseen, liikenteeseen ja muihin toiminnan vaikutuksille erityisen alttiisiin kohteisiin ja alueisiin. Toiminnan aiheuttamia vaikutuksia lähialueen maankäyttömahdollisuuksiin arvioidaan ympäristövaikutuksittain (melu, pöly, tärinä, pohja- ja pintavesi jne).

Arviointimenettelyn aikana laaditaan kiviainesten ottosuunnitelmat ja tontin tasaussuunnitelmat asemapiirroksineen sekä leikkauspiirustuksineen. Suunnitelmien avulla voidaan arvioida hankealuetta suhteessa ympäristöön ja muihin seudun maankäyttösuunnitelmiin, mm. Kehä IV:n linjauksiin ja Tuusulan puoleiseen ottoalueeseen.

Maisema ja kulttuuriympäristö
Maisemavaikutusten arvioimiseksi laaditaan maisema-analyysi. Maisema-analyysissä keskitytään etenkin näkymiin alueelle hankealueen länsipuolelta. Kulttuuriympäristö- ja muinaismuistokohteet selvitetään erillisselvityksellä.

Liikenne
Kehä IV:n linjaukset otetaan huomioon arviointimenettelyssä. Mahdollista Hanskalliontien liittymälupaa varten tehdään suunnitelmat ja selvitetään kulkuyhteyttä hankealueelta Tuusulan puolelle. Toiminnan aiheuttaman liikennesuoritteen kasvu kuljetusreiteillä arvioidaan, lisäksi lähialueen muun toiminnan liikennemäärät ja niiden mahdolliset muutokset.

Suunnitellut toiminnat aiheuttavat liikennettä 50 - 100 käyntiä vuorokaudessa per toiminta. Yli 90 prosenttia liikenteestä arvioidaan suuntautuvan Kehä III:n suuntaan ennen Kehä IV:n käyttöönottoa.

Melu
Merkittävimpien meluvaikutusten oletetaan rajoittuvan alle 300 – 500 metrin etäisyydelle suurinta melua aiheuttavasta toiminnasta (louhintaporaus, murskaus), vaikka melu olisi korvakuulolla erotettavissa taustamelusta kauempanakin. Pistelähteiden aiheuttama melu lasketaan pohjoismaisella teollisuusmelumallilla ja maa-ainesten kuljetusten aiheuttama melu pohjoismaisella tieliikennemallilla.

Laskennassa esitetään myös melun leviämisen kannalta huonoin tilanne eli tilanne, jossa meluavat toiminnot ovat käytössä koko päivän. Lisäksi laskennassa otetaan huomioon mahdolliset meluntorjuntakeinot ja niiden vaikutukset melun leviämiseen. Melun leviämislaskennassa otetaan huomioon arvioidut liikennesuoritteet ja lentomelun kehittyminen lähitulevaisuudessa.

Päästöt ilmaan
Merkittävin ilmapäästö on hengitettävien hiukkasten (PM10) leviäminen. Haitta-alueen laajuuteen vaikuttavat merkittävästi erilaiset leviämisolosuhteet sekä pölyn torjuntakeinot. Pölyämistä arvioidaan alan kirjallisuuteen ja maastokatselmuksiin perustuen sekä mallintamalla toiminnan hengitettävien hiukkasten leviäminen.

Hiukkaspäästöjen lisäksi arvioidaan ainakin typenoksidi- ja hiilidioksidipäästöjä. Asfalttiaseman hajupäästöt arvioidaan aiempien vastaavien selvitysten avulla ja niiden vähennyskeinot esitellään arviointiselostuksessa.

Räjäytykset
Räjäytysten melu ja tärinä ovat lyhytkestoisia ja niitä tapahtuu harvoin suhteessa muuhun toimintaan. Tärinä arvioidaan etäisyys- ja maaperätarkasteluna käyttäen apuna olemassa olevaa mittaustietoa ja alan kirjallisuutta. Tärinälle herkkiä kohteita ovat Fingrid Oyj:n 400 kV voimalinja ja Finavian Hanskallion tutka-asema sekä lähimmät asuinrakennukset. Arviointiselostuksessa kuvataan keinoja vähentää räjäytysten aiheuttamaa haitan kokemusta.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys
Toiminnan merkittävimmät vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvät meluun, pölyämiseen, tärinään ja liikenteen määrän lisääntymiseen. Liikennevaikutusten osalta selvitysten painotus on liikenneturvallisuudessa. Myös nykyisten teiden kantavuutta ja kuntoa selvitetään.

Vaikutukset luonnonympäristöön
Hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset alueen kasvillisuuteen, eläimiin ja luonnonsuojeluarvoihin selvitetään seuraavin asiantuntijaselvityksin:

- Luontotyyppiselvitys
- Linnustoselvitys
- Liito-oravaselvitys
- Lepakkoselvitys
- Viitasammakkoselvitys
- Sudenkorento- ja perhosselvitys
- Vesilain kohteiden arviointi
- Lahokaviosammalselvitys
- Ekologiset yhteydet ja virkistyskäytön ohjaus

Arviointi perustuu maastokäynneillä todettuun ja olemassa olevaan aineistoon. Vuollejokisimpukka- ja kalastoselvitysten osalta tukeudutaan olemassa olevaan aineistoon. Aineiston perusteella laaditaan toimenpidesuunnitelmat hankkeen vaikutusten ehkäisemiseksi, pienentämiseksi ja seuraamiseksi.

Maaperä, pinta- ja pohjavesi
Toiminta voi vaikuttaa hankealueen ja ympäristön hydrologisiin oloihin. Hulevedet suunnitellaan johdettavaksi hankealueen eteläkulmasta pois. Tasaus- ja viivytysaltaat suunnitellaan arviointimenettelyn aikana.

Toiminnan vaikutusalueella tehdään kaivo- ja maalämpökaivokartoitukset. Alueen ympäristöstä selvitetään nykyistä vedenlaatua ja virtaamaa näytteenotoin ja virtaamamittauksin. Pohjavesi- ja kallioperäolosuhteista kerätään olemassa olevaa geologista tietoa, toiminta-alueen etelä-lounaisosaan asennettavan pohjavesiputken kairauksen yhteydessä saatavaa tietoa ja maastokatselmuksella kerättyä aineistoa.

Vaikutuksia lähialueen maa- ja kallioperään sekä esimerkiksi Päijänne-tunneliin tulkitaan saadun aineiston perusteella kokonaistarkasteluna. Vaikutuksia pinta- ja pohjaveteen arvioidaan alan säädöksiin, lupa- ja oikeuskäytäntöön, kirjallisuuteen, selvityksiin ja hankealueesta saatuihin tietoihin perustuen. Arviointiselostuksessa esitetään keinoja vesien kuormittumisen ehkäisemiseksi.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa
Mahdolliset yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa selvitetään, arvioidaan ja raportoidaan selostusvaiheessa. Erityistä huomiota kiinnitetään liikennesuoritteiden yhteisvaikutusten arvioimiseen.

Hankealue rajoittuu Tuusulan puolelle suunniteltuun kiviainesten ottoalueeseen. Selostusta varten selvitetään kiviainesten ottoaluetta kokonaisuutena ja arvioidaan muun muassa vihersuojavyöhykkeiden yhtenäisyyttä.

Toiminnan riskit
Toiminnan ympäristöriskit liittyvät pääosin onnettomuus- tai vikatilanteisiin. Ennakolta olennaisimmat keinot vähentää toiminnan mahdollisia riskejä liittyvät työmaaturvallisuuden parantamiseen, pohjaveden teknisiin suojaustoimiin, pintavesien johtamisreittien ja viivytysmenetelmien rakentamiseen, melun leviämisen estämiseen, pölynsidontaan, toiminta-aikojen huomioimiseen ja liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Vaihtoehtojen vertailuperiaatteet
Hankkeen vaikutukset ja vaikutusten merkittävyys arvioidaan olemassa olevien ja uusien erillisselvitysten, lausuntojen, mielipiteiden ja muiden asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella matriisimuotoisella työkalulla. Vaikutuksen merkittävyys arvioidaan seurausten ja todennäköisyyden suhteena esitetään taulukkomuotoisena.

Arviointiselostuksessa esitetään perusteltu näkemys hankevaihtoehtojen merkittävimmistä haitallisista ympäristövaikutuksista ja mahdollisuuksien mukaan ehdotus ympäristövaikutusten vähentämiseksi tehtävistä toimenpiteistä. Yksityiskohtaisemmat tekniset ratkaisut ratkaistaan myöhemmässä hankesuunnittelussa.
[Aloita listateksti tästä HUOM! älä koske otsikkoon, äläkä poista sisennyksiä tai kappalevälejä, koska niihin täydentyy tietoja esityslistan koostamisvaiheessa)

Ympäristölautakunta 22.11.2017 § 12

Ympäristöjohtajan esitys:
Päätetään antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraava lausunto:

Ympäristölautakunta toimii sekä ympäristönsuojelu- että terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu Lemminkäinen Infra Oy:n Kiilan kiertotalouskeskuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

Kiertotalous on noussut tärkeään rooliin luonnonvarojen säästämisessä ja päästöjen hallinnassa. Arvioitavana olevan hankkeen toiminnoille onkin olemassa perusteltu tarve. Nyt vireillä olevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa selvitetään Lemminkäisen hankkeen toteuttamiskelpoisuutta Kiilan teollisuuskeskittymässä.

Toimintojen sijoittuminen
Hankkeessa halutaan sijoittaa monia eri toimintoja suhteellisen pienelle alueelle. Arviointiohjelmassa toimintojen sijoittumista on kuitenkin kuvattu varsin ylimalkaisesti. Ylimalkaisuutta kuvastaa muun muassa se, että varastokasoissa ei ole eritelty raaka-aine- ja tuotekasoja eikä eri valmistusprosessien kasoja (kiviaines, betoni, asfaltti, tuhka). Myöskään ei ole esitetty polttoaineen varastopaikkoja tai kenttärakennetta.

Ahtaalla tontilla toimintojen huolellinen suunnittelu olisi ensi arvoisen tärkeää toimivuuden selvittämiseksi. Arvioinnin aikana kuitenkin selvinnee, mahtuvatko kaikki suunnitellut toiminnot alueelle ja onko hanke kaikilta osin toteuttamiskelpoinen. Arviointiselostuksessa olisi hyvä ottaa kantaa siihen, millainen kapasiteetti on hankealueella realistinen.

Vaihtoehdot
Vaihtoehtoina arvioidaan kahta eri louhintatasoa. Tilanteen hahmottamista suhteessa ympäröivään korkotasoon olisi helpottanut, jos jo tässä vaiheessa olisi esitetty leikkauspiirustukset ja ottamisen vaiheistus. Vaihtoehtoihin olisi voinut lisätä myös erilaiset tuotantokapasiteetit, ei vain esirakentamisen louhintamäärää.

Arvioitavat vaikutukset
Arviointiohjelmassa on tunnistettu merkittävimmät oletettavissa olevat ympäristövaikutukset. Tunnistetuista vaikutuksista lautakunta haluaa painottaa melu-, pinta- ja pohjavesi- sekä liikennevaikutuksien huolellista arviointia. Maisemamuutoksia tulisi arvioida myös hankealueen etelä-/kaakkoispuolelta.

Arviointimenettelyn aikana on tarkoitus arvioida toimintakokonaisuuden ja eri toimintojen keskinäisiä suhteita niin ajoittumisen kuin ympäristövaikutustenkin (liikenne, melu, pöly, vesi) osalta. Jää epäselväksi, miten arviointi käytännössä tehdään, kun muuttujia on niin monta. Vaikutukset on arvioitava erikseen ainakin esirakentamiselle ja tuotantotoiminnoille.

Yhteisvaikutusten arviointia varten korjataan ohjelmassa oleva virheellinen sijaintieto. HSY:n kuonankäsittelykenttä ei ole Seutulan kaatopaikka-alueella vaan Hanskalliontien itäpuolella eikä se ole toistaiseksi aloittanut toimintaansa.

Melu
Melun leviämistä esittävien karttojen tulee olla havainnollisia ja selkeitä. Toiminnan aiheuttamien melutasojen muutoksia pitää voida verrata nykyiseen. Kartoilla on esitettävä myös meluntorjuntatoimenpiteiden vaikutus. Ohjelman mukaan toiminnan aiheuttaman melun vaikutus lentomelualueeseen arvioitaisiin, mutta tämä ei ole realistista eikä selviä, mitä tällä tavoiteltaisiin.

Hulevedet
Hulevedet arvioidaan siitä lähtökohdasta, että kaikki johdetaan tasausaltaiden kautta etelään kohti Kuutamotietä. Hulevesireitin toimivuus on arvioitava. Reitti myös kulkisi yksityisten maanomistajien

kiinteistöjen kautta, joten on arvioitava, onko hulevesien johtamisella vaikutusta kiinteistöjen käyttöön normaalissa toimintatilanteessa tai runsaiden sateiden aikana.

Toiminnassa voi joutua ympäristöön arviointiohjelmassa tunnistettujen kiintoaine- ja ravinnepäästöjen (typpi) lisäksi mm. öljyisiä sekä emäksisiä vesiä ja tuhkasta voi liueta raskasmetalleja. Selostuksessa on esitettävä toimenpiteet näiden päästöjen estämiseksi.

Arviointiohjelman mukaan alueen ympäristöstä selvitetään nykyistä vedenlaatua ja virtaamaa näytteenotoin ja virtaamamittauksin, mutta ei ole kerrottu, missä mittauksia ja näytteenottoa tehdään.

Pohjavesi
Kallioperän rakoilua ja ruhjeita on tarkoitus selvittää tontin etelä-/lounaisosaan asennettavan pohjavesiputken kairauksen yhteydessä. Putken asentamisen yhteydessä reikä videokuvataan ja reiästä tehdään kerroksittaiset vesimenekkikokeet. On kyseenalaista, saadaanko yhden pohjavesiputken perusteella riittävä määrä tietoa vaikutusten arviointiin.

Pohjavesivaikutuksia tulisi arvioida perusteellisesti, koska etelä- ja lounaispuolen asuinkiinteistöt Kuutamotiellä ja Katriinantiellä ovat omien talousvesikaivojen varassa. Ainakin osa kaivoista on riippuvaisia siitä, miten pohjavettä muodostuu ylempänä rinteessä hankealueen suunnassa. Perustaksi on selvitettävä hankealueen ympäristön maalajikerroksia tarkemmin tutkimuksilla eikä vain karttatarkasteluun tai kirjallisuuteen perustuen. Rinteen kautta johdettavien hulevesien vaikutus talousvesikaivojen veden laatuun on myös arvioitava.

Liikenne
Hankealueelle liikennöidään Katriinantien ja Hanskalliontien kautta, joissa on jo nykyisellään paljon raskasta liikennettä sekä Kiilan teollisuuskeskittymän alueelta että Tuusulan puolelta. Vaihtoehtoisten liikennöintireittien tutkiminen olisi tarpeen.

Toiminnan riskit
Arviointiohjelmassa todetaan, että toiminta on maa-aines-, jäte-, terveydensuojelu- ja ympäristönsuojelusäädöksillä säädelty ja että toiminnan ympäristöriskit liittyvät pääosin onnettomuus- tai vikatilanteisiin. Selostuksessa on arvioitava myös esirakentamisesta aiheutuvia riskejä eikä pelkästään valmistus- sekä kierrätystoiminnan riskejä. Erityisesti on arvioitava louhinnasta aiheutuvia riskejä talousvesikaivoihin ja suljettuun kaatopaikkaan ohjelmassa arviointikohteina mainittujen voimalinjan, tutka-aseman ja asuinrakennusten lisäksi.

On huomioitava, että ympäristövahinkojen ja riskien mahdollisuus kasvaa, jos toiminnot sijoittuvat tiiviisti ahtaalle tontille. Myös päästöjen, esimerkiksi pölyn tai hulevesien, hallinta voi olla vaikeampaa kuin väljemmin suunnitellulla alueella.

Osallistaminen
YVA-lainsäädännössä osallistaminen on tärkeässä roolissa: asukkaat ja muut toimijat saavat tietää hankkeesta ja pääsevät vaikuttamaan elinympäristönsä suunnitteluun. Lain edellyttämissä asukastilaisuuksissa hanketta ja olemassa olevia suunnitelmia tulee esitellä sillä tavoin, että kuulijat saavat hyvän kokonaiskuvan hankkeesta. Myös arviointiselostuksen luettavuuteen tulee panostaa ja johtopäätökset tulee esittää selkeästi.

Yhteenveto

Kiilan kiertotalouskeskusta suunnitellaan alueelle, jossa on jo olemassa ristiriitoja toimintojen ja ympäristön välillä. Lautakunta onkin huolissaan alueen kasvavasta ympäristöhaittakuormasta. Tämä johdosta uusien toimintojen ympäristövaikutukset tulee arvioida monipuolisesti ja laaja-alaisesti myös yhteisvaikutusten osalta.

Jos hanke todetaan toteuttamiskelpoiseksi, tulee mahdollisia negatiivisia ympäristövaikutuksia ehkäistä parhaimman käytettävissä olevan teknologian avulla eikä vain minimitaso ylittäen. Arviointiselostuksessa tulisikin ympäristövaikutuksia lähestyä perinteisten ’worst case’ -tilanteiden lisäksi ’best case’ -tilanteella: se vaihtoehto, jossa toimintojen sijoittuminen on suunniteltu sellaisiksi, että ympäristöhäiriöt ovat mahdollisimman pienet ja lisäksi päästöt on ehkäisty parhaimpien mahdollisten tekniikoiden ja käytäntöjen avulla.

Päätös:
Päätettiin antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristöjohtajan esityksen mukainen lausunto.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Liitteet:
- sijaintikartta

Täytäntöönpano: lausunto ELY-keskukselle (kirjaamo.uusimaa[at]ely-keskus.fi)

Muutoksenhakuohje: 10. oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Maarit Rantataro, puh, 040 045 8017, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi